DECIZII

DECIZIA COMISIEI

din 20 decembrie 2011

privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general

[notificată cu numărul C(2011) 9380]

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2012/21/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 106 alineatul (3),

întrucât:

(1) Articolul 14 din tratat impune Uniunii, fără a aduce atingere articolelor 93, 106 și 107 din tratat, să își utilizeze competențele în așa fel încât să se asigure că serviciile de interes economic general funcționează pe baza principiilor și condițiilor care le permit să își îndeplinească atribuțiile.

(2) Pentru ca anumite servicii de interes economic general să fie prestate pe baza unor principii și în condiții care le permit să își îndeplinească atribuțiile, sprijinul financiar din partea statului s-ar putea dovedi necesar pentru a acoperi parțial sau integral costurile specifice ce rezultă din obligațiile de serviciu public. În conformitate cu articolul 345 din tratat, astfel cum a fost interpretat de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, este irelevant dacă aceste servicii de interes economic general sunt prestate de întreprinderi publice sau private.

(3) Articolul 106 alineatul (2) din tratat stabilește în acest sens că întreprinderile cărora le-a fost încredințată prestarea unor servicii de interes economic general sau care au caracterul unui monopol fiscal sunt supuse reglementărilor prevăzute de tratat, în special normelor privind concurența, în măsura în care aceste norme nu împiedică, *de jure* sau *de facto*, îndeplinirea misiunii încredințate. Totuși, această excepție nu trebuie să împiedice dezvoltarea schimburilor comerciale într-o măsură care ar contraveni intereselor Uniunii.

(4) În hotărârea pronunțată în cauza Altmark [1], Curtea de Justiție a hotărât că o compensație pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 din tratat, cu condiția îndeplinirii a patru criterii cumulative. În primul rând, întreprinderea beneficiară trebuie să aibă efectiv de îndeplinit obligații privind furnizarea unui serviciu public, iar obligațiile respective trebuie să fie clar definite. În al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent. În al treilea rând, compensația nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru acoperirea integrală sau parțială a costurilor suportate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile rezultate și un profit rezonabil. În cele din urmă, în cazul în care selectarea întreprinderii care are de îndeplinit obligații de serviciu public într-un caz concret nu s-a realizat pe baza unei proceduri de achiziții publice care ar permite selecționarea ofertantului capabil să furnizeze serviciile respective la cel mai mic preț pentru comunitate, nivelul compensației necesare trebuie stabilit pe baza unei analize a costurilor pe care le-ar fi suportat o întreprindere obișnuită, bine gestionată și dotată corespunzător cu mijloacele adecvate.

(5) În cazul în care nu sunt îndeplinite aceste criterii și se respectă condițiile generale de aplicare a articolului 107 alineatul (1) din tratat, compensația pentru obligația de serviciu public reprezintă ajutor de stat și intră sub incidența articolelor 93, 106, 107 și 108 din tratat.

(6) În afara prezentei decizii, trei instrumente sunt relevante pentru aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul compensațiilor acordate pentru prestarea de servicii de interes economic general:

(a) o nouă Comunicare privind aplicarea normelor Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în cazul compensațiilor acordate pentru prestarea serviciilor

[1] Cauza C-280/00, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark, Rec., 2003, p. I-7747.

de interes economic general [1] precizează modul de punere în aplicare, în legătură cu aceste compensații, a dispozițiilor articolului 107 din tratat și a criteriilor stabilite prin hotărârea în cauza Altmark;

(b) un nou regulament, pe care Comisia preconizează să îl adopte, privind aplicarea dispozițiilor articolelor 107 și 108 din tratat în cazul ajutorului *de minimis* pentru furnizarea de servicii de interes economic general stabilește anumite condiții – inclusiv valoarea compensației – în baza cărora se consideră că aceste compensații pentru obligația de serviciu public nu îndeplinesc toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1);

(c) un cadru revizuit privind ajutorul de stat sub forma compensației pentru obligația de serviciu public [2], în care se precizează modul în care Comisia va analiza cazurile care nu sunt acoperite de prezenta decizie și, prin urmare, trebuie să fie notificate Comisiei.

(7) Decizia 2005/842/CE a Comisiei din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE la ajutorul de stat, sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general [3] specifică înțelesul și aria de cuprindere a exceptării conform articolului 106 alineatul (2) din tratat și stabilește norme în baza cărora să se poată monitoriza eficient îndeplinirea criteriilor prevăzute în dispozițiile menționate. Prezenta decizie înlocuiește Decizia 2005/842/CE și stabilește condițiile în baza cărora ajutorul de stat sub forma compensației pentru prestarea unui serviciu de interes economic general nu se supune cerinței de notificare prealabilă prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat, întrucât poate fi considerat compatibil cu articolul 106 alineatul (2) din tratat.

(8) Acest ajutor poate fi considerat compatibil doar în cazul în care este acordat pentru a se asigura furnizarea de servicii de interes economic general, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din tratat. Rezultă din jurisprudență că, în absența unor norme sectoriale ale Uniunii Europene în acest domeniu, statele membre beneficiază de o largă marjă de apreciere în ceea ce privește definirea serviciilor care ar putea fi considerate ca fiind de interes economic general. Astfel, sarcina Comisiei constă în a se asigura că nu există nicio eroare vădită în ceea ce privește definirea serviciilor de interes economic general.

(9) Dacă sunt întrunite anumite condiții, compensațiile cu valoare redusă acordate întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea unor servicii de interes economic general nu afectează dezvoltarea schimburilor comerciale și concurența într-o măsură care să fie contrară intereselor Uniunii. Prin urmare, nu ar trebui să fie necesară o notificare individuală a unui ajutor de stat în cazul compensațiilor a căror valoare anuală este mai mică decât valoarea stabilită, cu condiția întrunirii cerințelor prevăzute de prezenta decizie.

(10) Având în vedere creșterea nivelului schimburilor intraunionale în domeniul prestării de servicii de interes economic general, demonstrate de exemplu de dezvoltarea puternică a prestatorilor multinaționali în cadrul unei serii de sectoare de o mare importanță pentru dezvoltarea pieței interne, este adecvat să stabilească o valoare mai redusă decât se prevăzuse în Decizia 2005/842/CE pentru compensația care poate fi exceptată, în temeiul prezentei decizii, de la obligația notificării, însă permițând ca această valoare să fie calculată ca medie anuală pe întreaga perioadă de atribuire.

(11) Spitalele și întreprinderile cu atribuții în domeniul serviciilor sociale și cărora le-a fost încredințată prestarea unor servicii de interes economic general prezintă caracteristici specifice de care trebuie să se țină seama. În special, trebuie să se țină seama de faptul că, având în vedere condițiile economice actuale și stadiul de dezvoltare a pieței interne, serviciile sociale pot avea nevoie de ajutoare a căror valoare să depășească pragul menționat în prezenta decizie, astfel încât să se compenseze costurile serviciilor publice. Un nivel mai ridicat al compensațiilor pentru servicii sociale nu duce, astfel, în mod obligatoriu, la apariția unui risc mai mare de denaturare a concurenței. În consecință, întreprinderile cu atribuții în domeniul serviciilor sociale, inclusiv asigurarea de locuințe sociale pentru cetățenii defavorizați sau pentru grupurile dezavantajate din punct de vedere social care, din cauza constrângerilor legate de solvabilitate, nu pot obține locuințe în condiții de piață, trebuie să beneficieze, de asemenea, de o exceptare de la notificarea prevăzută în prezenta decizie, chiar și în cazul în care valoarea compensației pe care o primesc depășește pragul general de compensare stabilit în prezenta decizie. Același lucru trebuie să se aplice în cazul spitalelor care furnizează asistență medicală, inclusiv, dacă este cazul, serviciilor de urgență și serviciilor auxiliare legate direct de activitățile lor principale, în special în domeniul cercetării. Pentru a putea beneficia de exceptarea de la obligația de notificare, serviciile sociale trebuie să fie servicii bine precizate, care îndeplinesc nevoi sociale esențiale în domeniul asistenței medicale și de lungă durată, al îngrijirii copilului, al accesului și reintegrării pe piața muncii, al locuințelor sociale, al asistenței și incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile.

(12) Gradul în care o anumită măsură de compensare afectează comerțul și concurența depinde nu numai de valoarea medie anuală a compensației și de sectorul în cauză, ci și de durata întregii perioade de atribuire. Cu excepția cazului în care se justifică o perioadă mai îndelungată datorită necesității de a se efectua o investiție semnificativă, de exemplu în domeniul locuințelor sociale, aplicarea prezentei decizii ar trebui, prin urmare, să fie limitată la perioade maxime de atribuire de zece ani.

[1] JO C 8, 11.1.2012, p. 4.
[2] JO C 8, 11.1.2012, p. 15.
[3] JO L 312, 29.11.2005, p. 67.

(13) În vederea aplicării articolului 106 alineatul (2) din tratat, trebuie ca întreprinderii în cauză să i se fi încredințat în mod expres de către statul membru prestarea unui anumit serviciu de interes economic general.

(14) Pentru a se asigura îndeplinirea criteriilor prevăzute la articolul 106 alineatul (2) din tratat, este necesară stabilirea unor condiții mai exacte care trebuie îndeplinite în legătură cu atribuirea prestării unor servicii de interes economic general. Valoarea compensației poate fi calculată și verificată corect numai dacă obligațiile de serviciu public care revin întreprinderilor și eventualele obligații care revin statului sunt stabilite în mod clar prin unul sau mai multe acte întocmite de autoritățile publice competente din statul membru în cauză. Forma actului poate să difere de la un stat membru la altul, dar acesta trebuie să precizeze cel puțin întreprinderile în cauză, conținutul și durata exactă, precum și, după caz, teritoriul vizat de obligațiile de serviciu public impuse, acordarea oricăror drepturi exclusive sau speciale, și trebuie să descrie mecanismul de compensare și parametrii pentru stabilirea compensației, evitarea eventualelor supracompensații și recuperarea acestora. Pentru a asigura transparența în legătură cu aplicarea prezentei decizii, actul de atribuire ar trebui să includă și o trimitere la prezenta decizie.

(15) Pentru a se evita denaturarea nejustificată a concurenței, compensația nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru acoperirea costurilor nete suportate de întreprindere pentru prestarea serviciului, inclusiv un profit rezonabil.

(16) Compensația care depășește ceea ce este necesar pentru acoperirea costurilor nete suportate de întreprinderea în cauză pentru efectuarea serviciului nu este necesară pentru prestarea serviciului de interes economic general și, prin urmare, constituie ajutor de stat incompatibil, care trebuie rambursat statului. Compensația acordată pentru furnizarea unui serviciu de interes economic general, dar folosită în realitate de întreprinderea în cauză pentru a acționa pe o altă piață în alte scopuri decât cele stabilite prin actul de atribuire nu este necesară pentru furnizarea serviciului de interes economic general și, prin urmare, poate constitui, la rândul său, ajutor de stat incompatibil, care trebuie rambursat.

(17) Costul net care trebuie avut în vedere trebuie calculat ca diferența dintre costurile suportate pentru efectuarea serviciului de interes economic general și veniturile provenite din serviciul de interes economic general sau, alternativ, ca diferența dintre costul net de funcționare cu îndeplinirea obligației de serviciu și costul net ori profitul obținut atunci când întreprinderea funcționează fără îndeplinirea obligației de serviciu public. În special, dacă obligația de serviciu public determină o reducere a veniturilor, de exemplu ca urmare a tarifelor reglementate, însă nu afectează costurile, trebuie să fie permis să se determine costul net suportat în îndeplinirea obligației de serviciu public pe baza beneficiului nerealizat. Pentru a se evita orice denaturări nejustificate ale concurenței, este necesar, de asemenea, să se țină seama de toate veniturile obținute din prestarea serviciului de interes economic general, și anume toate veniturile pe care furnizorul nu le-ar fi obținut dacă nu i-ar fi fost atribuite astfel de obligații pentru calcularea valorii compensației. În cazul în care întreprinderea în cauză deține drepturi speciale sau exclusive asociate altor activități decât serviciile de interes economic general pentru care se acordă ajutoare, care generează profituri ce depășesc profitul rezonabil, sau beneficiază de alte avantaje oferite de stat, acestea trebuie să fie incluse în cadrul veniturilor, indiferent de clasificarea acestora în temeiul articolului 107 din tratat.

(18) Profitul rezonabil trebuie stabilit ca rată de rentabilitate a capitalului, care ia în considerare gradul de risc sau absența riscului asumat. Rata de rentabilitate a capitalului trebuie definită drept rata rentabilității interne obținută de întreprindere din capitalul pe care l-a investit, pe toată perioada de atribuire privind furnizarea unui serviciu de interes economic general.

(19) Profitul care nu depășește rata de swap relevantă plus 100 de puncte de bază nu trebuie considerat nerezonabil. În acest context, rata de swap aplicabilă este considerată a fi o rată a rentabilității adecvată pentru o investiție fără risc. Prima de 100 de puncte de bază are drept scop, *inter alia*, de a compensa riscul de lichiditate legat de investirea de capital în vederea furnizării unui serviciu de interes economic general pe durata perioadei de atribuire.

(20) În cazurile în care întreprinderea căreia i s-a încredințat prestarea serviciului nu suportă un risc comercial major, de exemplu pentru că îi sunt compensate integral costurile aferente prestării serviciului, profiturile care depășesc valoarea de referință a ratei de swap aplicabile plus 100 de puncte de bază nu trebuie considerate rezonabile.

(21) În cazul în care, datorită circumstanțelor specifice, nu este adecvat să se utilizeze rata de rentabilitate a capitalului, statele membre trebuie să se poată baza și pe alți indicatori ai nivelului profitului pentru a stabili ce ar trebui să fie considerat un profit rezonabil, de exemplu rentabilitatea medie a capitalurilor proprii, rentabilitatea capitalului angajat, rentabilitatea activelor sau rentabilitatea vânzărilor.

(22) Pentru a stabili ce înseamnă profit rezonabil, statele membre trebuie să poată introduce criterii de stimulare legate cu precădere de calitatea serviciului prestat și de creșterea eficienței productivității. Creșterea eficienței nu trebuie să diminueze calitatea serviciului prestat. De exemplu, statele membre trebuie să poată stabili în actul de atribuire obiectivele pentru eficientizarea productivității, astfel încât nivelul compensației să depindă de măsura în care au fost atinse obiectivele fixate. Actul de atribuire poate prevedea ca, în cazul în care întreprinderea nu își îndeplinește obiectivele, compensația să

fie redusă prin aplicarea unei formule de calcul specificată în actul de atribuire, în timp ce, în cazul în care întreprinderea depășește obiectivele stabilite, compensația poate fi majorată prin aplicarea unei metode prezentate în actul de atribuire. Orice recompense legate de creșterea eficienței la nivelul productivității trebuie stabilite astfel încât aceste beneficii să se repartizeze în mod echilibrat între întreprinderi și statul membru și/sau utilizatori.

(23) Articolul 93 din tratat constituie o *lex specialis* cu privire la articolul 106 alineatul (2) din tratat. Articolul 93 stabilește normele aplicabile compensației pentru obligația de serviciu public în sectorul transportului terestru. Articolul 93 a fost interpretat prin Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și (CEE) nr. 1107/70 ale Consiliului [1], care stabilește normele aplicabile compensației pentru obligațiile de serviciu public în traficul public de călători. Aplicarea acestuia la traficul de călători pe căile navigabile interioare este de competența statelor membre. Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 exceptează de la notificare, în temeiul articolului 108 alineatul (3) din tratat, toate compensările din sectorul transportului terestru care îndeplinesc condițiile prevăzute de acest regulament. În conformitate cu hotărârea în cauza Altmark, compensația din sectorul transportului terestru care nu respectă dispozițiile articolului 93 din tratat nu poate fi declarată compatibilă cu tratatul în baza articolului 106 alineatul (2) din tratat sau în baza oricărei alte dispoziții din tratat. În consecință, prezenta decizie nu se aplică sectorului transportului terestru.

(24) Spre deosebire de transportul pe uscat, sectoarele transportului maritim și aerian sunt reglementate de dispozițiile articolului 106 alineatul (2) din tratat. Anumite norme aplicabile compensației pentru obligația de serviciu public în sectoarele transportului maritim și aerian se regăsesc în Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate [2] și în Regulamentul (CEE) nr. 3577/92 al Consiliului din 7 decembrie 1992 de aplicare a principiului liberei circulații a serviciilor la transporturile maritime în interiorul statelor membre (cabotaj maritim) [3]. Cu toate acestea, spre deosebire de Regulamentul (CE) nr. 1370/2007, regulamentele respective nu se referă la compatibilitatea elementelor susceptibile de a constitui ajutoare de stat și nici nu prevăd exceptarea de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat. Prin urmare, trebuie ca prezenta decizie să se aplice compensației pentru obligația de serviciu public în sectoarele transportului aerian și maritim cu condiția ca, pe lângă îndeplinirea condițiilor prevăzute de prezenta decizie, respectiva compensație să respecte și normele sectoriale prevăzute de Regulamentele (CE) nr. 1008/2008 și (CEE) nr. 3577/92, după caz.

(25) În cazurile specifice ale compensațiilor pentru obligația de serviciu public acordate pentru legăturile aeriene sau maritime spre insule și pentru aeroporturi și porturi care constituie servicii de interes economic general în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din tratat, este necesar să se prevadă, de asemenea, praguri pe baza numărului mediu anual de călători, întrucât acesta reflectă mai exact realitatea economică a activităților în cauză și natura acestora, aceea de servicii de interes economic general.

(26) Exceptarea de la obligația notificării prealabile pentru anumite servicii de interes economic general nu exclude posibilitatea ca statele membre să notifice un proiect de ajutor specific. În cazul unei astfel de notificări sau în cazul în care Comisia analizează compatibilitatea unui anumit ajutor, în urma unei plângeri sau *ex officio*, Comisia va evalua dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezenta decizie. Dacă acestea nu sunt îndeplinite, măsura va fi evaluată în conformitate cu principiile prezentate în Comunicarea Comisiei privind cadrul pentru ajutorul de stat sub forma compensației pentru obligația de serviciu public.

(27) Prezenta decizie trebuie să se aplice fără a aduce atingere dispozițiilor Directivei 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare din cadrul anumitor întreprinderi [4].

(28) Prezenta decizie trebuie să se aplice fără a aduce atingere legislației Uniunii în domeniul concurenței, în special articolelor 101 și 102 din tratat.

(29) Prezenta decizie trebuie să se aplice fără a aduce atingere legislației Uniunii în domeniul achizițiilor publice.

(30) Prezenta decizie trebuie să se aplice fără a aduce atingere dispozițiilor mai stricte în materia obligațiilor de serviciu public prevăzute de legislația sectorială a Uniunii.

(31) Trebuie stabilite dispoziții tranzitorii pentru ajutorul individual acordat înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii. Schemele de ajutor aplicate în conformitate cu Decizia 2005/842/CE înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii ar trebui să fie, în continuare, compatibile cu piața internă și să fie exceptate de la obligația de notificare pentru o perioadă suplimentară de doi ani. Ajutoarele acordate înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii, dar care îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta decizie, sunt compatibile cu piața internă și sunt exceptate de la obligația de notificare.

[1] JO L 315, 3.12.2007, p. 1.
[2] JO L 293, 31.10.2008, p. 3.
[3] JO L 364, 12.12.1992, p. 7.
[4] JO L 318, 17.11.2006, p. 17.

(32) Comisia preconizează să efectueze o reexaminare a prezentei decizii după cinci ani de la intrarea sa în vigoare,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Obiect

Prezenta decizie stabilește condițiile în care ajutorul de stat sub forma compensației pentru obligația de serviciu public acordată anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general este compatibil cu piața comună și exceptat de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat.

Articolul 2

Domeniu de aplicare

(1) Prezenta decizie se aplică ajutorului de stat sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea de servicii de interes economic general, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din tratat, aparținând uneia dintre următoarele categorii:

(a) compensație care nu depășește valoarea anuală de 15 milioane EUR pentru furnizarea unor servicii de interes economic general în alte domenii decât transportul și infrastructura de transport;

în cazul în care valoarea compensației variază pe durata de valabilitate a actului de atribuire, valoarea anuală se calculează ca medie a sumelor anuale reprezentând compensația preconizată a fi acordată pe durata de valabilitate a actului de atribuire;

(b) compensația pentru prestarea unor servicii de interes economic general de către spitale care asigură servicii de îngrijire medicală, inclusiv, după caz, servicii de urgență. Desfășurarea unor activități auxiliare direct legate de activitățile principale, în special în domeniul cercetării, nu împiedică, totuși, aplicarea prezentului alineat;

(c) compensația pentru prestarea de servicii de interes economic general care răspund unor cerințe sociale în ceea ce privește îngrijirea medicală și de lungă durată, îngrijirea copilului, accesul și reintegrarea pe piața muncii, locuințele sociale, îngrijirea și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile;

(d) compensația pentru prestarea de servicii de interes economic general pentru legăturile aeriene sau maritime către insule al căror trafic mediu anual nu depășește 300 000 de pasageri pe parcursul a două exerciții financiare anterioare celui în care a fost încredințată prestarea serviciului de interes economic general;

(e) compensația pentru prestarea de servicii de interes economic general pentru aeroporturi și porturi cu un trafic mediu anual ce nu depășește 200 000 de pasageri în cazul aeroporturilor și 300 000 de pasageri în cazul porturilor, pe parcursul a două exerciții financiare anterioare celui în care a fost încredințată prestarea serviciului de interes economic general.

(2) Prezenta decizie se aplică în cazul în care perioada pentru care întreprinderii i-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general nu depășește zece ani. În cazul în care durata de valabilitate a actului de atribuire este mai mare de zece ani, prezenta decizie se aplică numai în măsura în care prestatorul serviciilor încredințate trebuie să efectueze investiții semnificative care trebuie să fie amortizate pe perioadă mai mare de timp, în conformitate cu principiile contabile general acceptate.

(3) În cazul în care, pe durata de valabilitate a actului de atribuire, condițiile pentru aplicarea prezentei decizii nu mai sunt îndeplinite, ajutorul se notifică, în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din tratat.

(4) În domeniul transportului aerian și maritim, prezenta decizie se aplică numai ajutorului de stat sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din tratat, întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea de servicii de interes economic general, care respectă dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1008/2008 și ale Regulamentului (CEE) nr. 3577/92, după caz.

(5) Prezenta decizie nu se aplică ajutorului de stat sub forma compensației pentru serviciu public, acordată întreprinderilor din domeniul transportului terestru.

Articolul 3

Compatibilitate și exceptarea de la obligația notificării

Ajutorul de stat sub forma compensației pentru serviciu public care îndeplinește condițiile stabilite de prezenta decizie este compatibil cu piața internă și este exceptat de la obligația notificării prealabile prevăzute la articolul 108 alineatul (3) din tratat, în cazul în care este de asemenea compatibil cu cerințele ce decurg din tratat sau din legislația sectorială a Uniunii.

Articolul 4

Actul de atribuire

Prestarea serviciului de interes economic general se încredințează întreprinderii (întreprinderilor) respective pe baza unuia sau a mai multor acte, a căror formă poate fi stabilită de către fiecare stat membru. Actul sau actele de atribuire trebuie să precizeze, în special:

(a) conținutul și durata obligațiilor de serviciu public;

(b) denumirea întreprinderii și, dacă este cazul, teritoriul în cauză;

(c) natura drepturilor exclusive sau speciale acordate întreprinderii de către autoritatea care acordă aceste drepturi;

(d) o descriere a mecanismului de compensare și a parametrilor aplicați pentru calculul, controlul și reexaminarea compensației;

(e) modalitățile de evitare a supracompensării și de recuperare a eventualelor supracompensații; precum și

(f) o trimitere la prezenta decizie.

Articolul 5

Compensația

(1) Valoarea compensației nu poate depăși ceea ce este necesar pentru a se acoperi costurile nete suportate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, inclusiv un profit rezonabil.

(2) Costul net poate fi calculat ca diferența dintre costuri, definite la alineatul (3), și venituri, definite la alineatul (4). Alternativ, costul net poate fi calculat ca diferența dintre costul net suportat de întreprindere pentru îndeplinirea obligației de serviciu public și costul net sau profitul aceleiași întreprinderi funcționând fără îndeplinirea obligației de serviciu public.

(3) Costurile care sunt luate în considerare cuprind toate costurile suportate pentru prestarea serviciului de interes economic general. Acestea se calculează pe baza unor principii de contabilizare a costurilor general acceptate, după cum urmează:

(a) atunci când activitățile întreprinderii în cauză se limitează la serviciul de interes economic general, se pot lua în calcul toate costurile acesteia;

(b) atunci când întreprinderea desfășoară și alte activități care nu intră în domeniul de aplicare al serviciului de interes economic general, se iau în calcul numai costurile legate de serviciul de interes economic general;

(c) costurile aferente serviciului de interes economic general pot acoperi toate costurile directe suportate pentru îndeplinirea serviciului de interes economic general și o contribuție proporțională la costuri, comună atât serviciului de interes economic general, cât și altor activități;

(d) costurile legate de investiții, cu precădere cele privind infrastructura, pot fi luate în calcul atunci când acest lucru este necesar pentru îndeplinirea serviciului de interes economic general.

(4) Veniturile care trebuie luate în considerare cuprind cel puțin totalitatea veniturilor obținute din prestarea serviciului de interes economic general, indiferent dacă veniturile respective sunt clasificate sau nu ca ajutor de stat în sensul articolului 107 din tratat. În cazul în care întreprinderea respectivă deține drepturi speciale sau exclusive asociate altor activități decât serviciile de interes economic general pentru care se acordă ajutoare, care generează profituri ce depășesc profitul rezonabil, sau beneficiază de alte avantaje oferite de stat, acestea se includ în cadrul veniturilor, indiferent de clasificarea lor în temeiul articolului 107 din tratat. Statul membru în cauză poate decide ca profiturile provenite din alte activități decât cele care intră în domeniul de aplicare al serviciului de interes economic general respectiv să fie alocate în totalitate sau în parte pentru finanțarea serviciului de interes economic general.

(5) În sensul prezentei decizii, „profit rezonabil" înseamnă rata rentabilității capitalului de care ar avea nevoie, pe întreaga perioadă de atribuire, o întreprindere obișnuită ce analizează dacă să furnizeze sau să nu furnizeze serviciul de interes economic general, ținând seama de nivelul de risc. „Rata de rentabilitate a capitalului" înseamnă rata rentabilității interne obținută de întreprindere din capitalul pe care l-a investit, pe toată durata de valabilitate a actului de atribuire. Nivelul de risc depinde de sectorul vizat, de natura serviciului și de caracteristicile compensației.

(6) Pentru a stabili ce înseamnă profit rezonabil, statele membre pot introduce criterii de stimulare legate cu precădere de calitatea serviciului prestat și de creșterea eficienței productivității. Creșterea eficienței nu trebuie să diminueze calitatea serviciului prestat. Orice beneficii legate de creșterea eficienței productivității se stabilesc în așa fel încât aceste beneficii să se repartizeze în mod echilibrat între întreprinderi și statul membru și/sau utilizatori.

(7) În sensul prezentei decizii, o rată a rentabilității capitalului care nu depășește rata de swap aplicabilă, plus o primă de 100 de puncte de bază, este considerată a fi rezonabilă în orice situație. Rata swap relevantă este rata swap a cărei scadență și monedă corespund duratei și monedei prevăzute în actul de atribuire. Atunci când furnizarea serviciului de interes economic general nu este legată de un risc comercial sau contractual major, în special ca urmare a faptului că, în esență, se compensează integral costurile nete *ex post* suportate pentru prestarea serviciului de interes economic general, profitul rezonabil nu poate depăși rata de swap aplicabilă, plus o primă de 100 de puncte de bază.

(8) În cazul în care, datorită circumstanțelor specifice, nu este adecvat să se utilizeze rata rentabilității capitalului, statele membre se pot baza și pe alți indicatori ai nivelului profitului în afară de rata rentabilității capitalului pentru a stabili ce ar trebui să fie considerat un profit rezonabil, de exemplu rentabilitatea medie a capitalurilor proprii, rentabilitatea capitalului angajat, rentabilitatea activelor sau rentabilitatea vânzărilor. „Rentabilitate" înseamnă profitul obținut înainte de deducerea dobânzilor și a impozitelor în anul respectiv. Rentabilitatea medie este calculată folosind rata de scont pe toată perioada contractului, astfel cum se prevede în Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont ([1]). Indiferent de indicatorul utilizat, statul membru trebuie să poată furniza Comisiei, la cerere, dovezi din care să rezulte că profitul nu depășește valoarea de care ar avea nevoie o întreprindere obișnuită ce analizează dacă să furnizeze sau nu serviciul, de exemplu făcând trimitere la rentabilitatea obținută în cadrul unor tipuri de contracte similare, atribuite în condiții concurențiale.

(9) Atunci când o întreprindere desfășoară atât activități din categoria serviciilor de interes economic general, cât și activități în afara acesteia, contabilitatea sa internă trebuie să prezinte costurile și încasările aferente serviciului de interes economic general separat de cele aferente altor servicii, precum și parametrii de alocare a cheltuielilor și veniturilor. Costurile legate de activitățile care nu intră în categoria serviciilor de interes economic general acoperă toate costurile directe, o contribuție adecvată la costurile comune și o rentabilitate adecvată a capitalului propriu. Nu se acordă nicio compensație pentru respectivele costuri.

(10) Statele membre dispun ca întreprinderea în cauză să ramburseze orice supracompensație de care a beneficiat.

Articolul 6

Controlul supracompensării

(1) Statele membre asigură conformitatea compensației acordată pentru îndeplinirea unui serviciu de interes economic general cu cerințele prevăzute de prezenta decizie și, în special, se asigură că întreprinderea nu primește o compensație care depășește suma stabilită în conformitate cu articolul 5. La solicitarea Comisiei, statele membre prezintă dovezi în acest sens. Statele membre efectuează controale periodice sau se asigură că sunt efectuate astfel de controale, cel puțin la fiecare trei ani pe durata de valabilitate a actului de atribuire și la încetarea acestuia.

(2) În cazul în care o întreprindere a primit o compensație care depășește suma stabilită în conformitate cu articolul 5, statul membru dispune întreprinderii în cauză să ramburseze orice supracompensație de care a beneficiat. Parametrii de calcul al compensației se actualizează pentru viitor. Atunci când suma reprezentând supracompensația nu depășește 10 % din valoarea compensației anuale medii, supracompensația respectivă poate fi reportată pentru perioada următoare și poate fi dedusă din valoarea compensației datorată pentru perioada respectivă.

Articolul 7

Transparență

Pentru compensațiile cu o valoare de peste 15 milioane EUR acordate unei întreprinderi care desfășoară, de asemenea, activități care nu intră în domeniul de aplicare al serviciilor de interes economic general, statul membru în cauză publică următoarele informații pe internet sau prin alt mijloc corespunzător:

(a) actul de atribuire sau un rezumat care cuprinde elementele prevăzute la articolul 4;

(b) sumele reprezentând ajutorul acordat anual întreprinderii.

Articolul 8

Punerea la dispoziție a informațiilor

Statele membre păstrează, pe perioada de încredințare și pentru cel puțin zece ani de la data încheierii perioadei de valabilitate a actului de atribuire, toate informațiile necesare pentru a se stabili compatibilitatea compensației acordate cu prezenta decizie.

La cererea scrisă din partea Comisiei, statele membre furnizează Comisiei toate informațiile pe care aceasta din urmă le consideră necesare pentru a stabili dacă măsurile compensatorii în vigoare sunt compatibile cu prezenta decizie.

Articolul 9

Raportare

O dată la doi ani, fiecare stat membru prezintă Comisiei un raport privind punerea în aplicare a prezentei decizii. Rapoartele cuprind o prezentare detaliată a modului de aplicare a prezentei decizii în cazul diferitelor categorii de servicii menționate la articolul 2 alineatul (1), inclusiv:

(a) o descriere a modului de aplicare a prezentei decizii și a dispozițiilor acesteia în cazul serviciilor care intră sub incidența prezentei decizii, inclusiv activitățile interne;

(b) valoarea totală a ajutorului acordat în conformitate cu prezenta decizie, defalcat pe sectoare economice și pe beneficiari;

([1]) JO C 14, 19.1.2008, p. 6.

(c) o mențiune din care să rezulte dacă, pentru un anumit tip de serviciu, aplicarea prezentei decizii a creat dificultăți ori a avut drept rezultat plângeri din partea terților;

precum și

(d) alte informații solicitate de Comisie referitoare la aplicarea prezentei decizii și care trebuie furnizate în timp util, înainte de prezentarea raportului.

Primul raport se prezintă până la 30 iunie 2014.

Articolul 10

Dispoziții tranzitorii

Prezenta decizie se aplică ajutorului individual și schemelor de ajutor, după cum urmează:

(a) orice schemă de ajutor aplicată înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii, compatibilă cu piața internă și exceptată de la obligația de notificare în conformitate cu Decizia 2005/842/CE își menține compatibilitatea cu piața internă și este exceptată de la obligația de notificare pentru o perioadă suplimentară de doi ani;

(b) orice ajutor acordat înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii, incompatibil cu piața internă și neexceptat de la obligația de notificare în conformitate cu Decizia 2005/842/CE, dar care îndeplinește condițiile stabilite de prezenta decizie, este compatibil cu piața internă și este exceptat de la obligația de notificare prealabilă.

Articolul 11

Abrogare

Se abrogă Decizia 2005/842/CE.

Articolul 12

Intrare în vigoare

Prezenta decizie intră în vigoare la 31 ianuarie 2012.

Articolul 13

Destinatari

Prezenta decizie se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 20 decembrie 2011.

Pentru Comisie

Joaquín ALMUNIA

Vicepreședinte